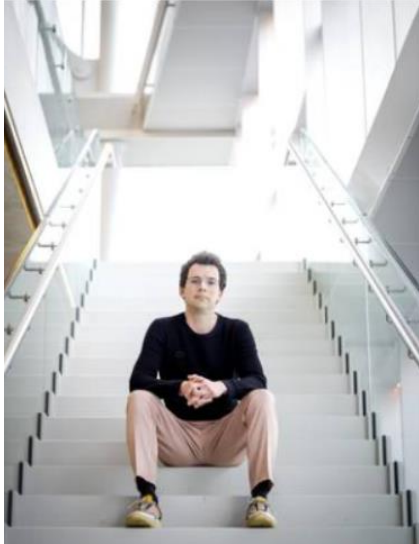

Pieter Derks vond zijn passie op schoolpodium

Oudjaarsconference

De Nijmeegse cabaretier Pieter Derks imiteerde André van Duin al op de basisschool in Beuningen. Op de middelbare school deed hij Wim Kan na. Nu houdt hij voor het eerst de Oudjaarsconference. „Het werd eens tijd”, zegt zijn voormalig docent Gérard Schoth. Hoe het zover kwam.

ERIC REIJNEN RUTTEN

Pieter Derks. FOTO ROBIN VAN LONKHUIJSEN ANP / ANP

Eric Reijnen Rutten

Het begint allemaal in Beuningen. De in 1984 geboren Derks komt uit een gezin waarin theaterbezoek gewoon is. De jonge Pieter mag mee, en meteen begint het bij hem te kriebelen. Al snel ontdekt hij André van Duin, die hij begint te imiteren. Hij wint er op school een playbackshow mee.

Het optreden en grappen maken voelen voor hem meteen goed. Bijna alsof het in zijn natuur zit, als een behoefte. Daardoor kiest hij bewust voor een middelbare school waar veel aan theater wordt gedaan: de SSgN in Nijmegen. Het is een school waar ook beroemdheden als filmmaker Joris Ivens, muzikant Frank Boeijen en acteur Willem Nijholt eerder leerling waren.

SSgN is een school die veel doet aan week- en maandafsluitingen. De brugpieper ontmoet er wiskundedocent Gérard Schoth. „Pieter hielp vanaf het begin mee met de weeksluitingen”, vertelt Schoth. „Meteen in de eerste klas, vanaf zijn twaalfde, meldde hij zich ervoor aan en hij is er nooit meer mee gestopt.”

Schoth heeft het op zich genomen leerlingen op te leiden tot licht- en geluidstechnicus en neemt Pieter onder zijn hoede. „Het was een heel slimme jongen, dat zag je meteen. Ik weet nog dat de docent Nederlands het meteen aan het begin al over hem had: 'Ik heb nou toch een jongen in de klas, die kan echt fantastisch gedichten schrijven'. De docent vond hem al heel taalvaardig.”

Aardig, dat is Pieter ook, vindt iedereen. „Het was een vriendelijke, rustige jongen. Oprecht. Eerlijk. Hij zat ook in een aardig hechte klas.”

Pieter begint op zijn 12de op school meteen met optreden. „Vaak speelde hij dan bekende sketches na, soms met andere leerlingen. Vaak was het iets van mensen als Youp van 't Hek en Wim Kan. Je zag meteen: dit is bijzonder.”

In de tweede klas begint hij ook zelf teksten te schrijven, bepaald niet onverdienstelijk. „Op een gegeven moment viel het ons op dat de stukjes die hij zelf schreef sterker waren dan wat hij naspeelde.”

Als er op enig moment een gat valt in een schoolavond vol optredens, vraagt Schoth Pieter om een half uur op te vullen. „Dat deed hij gewoon. En goed!"

Hij is 17 jaar als Pieter met de school klaar is. Hij wil naar de Kleinkunstacademie in Amsterdam. Hij doet auditie en wordt afgewezen. „Ze vonden me te jong", zegt hij er later over in De Gelderlander.

De Koningstheateracademie in Den Bosch blijkt een goed alternatief. Nog tijdens zijn opleiding laat hij de Amsterdamse school die hem afwees een poepje ruiken: hij wint de Publieksprijs van het Amsterdams Kleinkunsthifestival.

Actueel

Het is dan 2005. Frans Vreede (74) uit Ooij is net directeur geworden van cultureel centrum Maldensteijn in Malden. In het dorp onder de rook van Nijmegen heeft zich net een groep mensen verenigd onder de naam De Frisse Wind om in het cultureel centrum een paar keer per jaar wat cabarettalent te presenteren. Vreede ziet bij zo'n avond Pieter Derks optreden. „Hij mocht zo'n 20 minuten vullen", herinnert Vreede zich nog.

De directeur is meteen fan. „Hij was uiterst actueel, sprak de taal van de jeugd en jongvolwassenen. Wat hij deed, vond ik heel boeiend."

Meteen na afloop van de voorstelling vraagt Vreede aan Pieter of hij de huisartiest van Maldensteijn wil worden. Wat Vreede betreft, mocht Pieter altijd in de zaal terecht voor repetities. „In ruil zou de première van zijn voorstelling bij ons zijn, én de laatste keer. Zo konden wij zien hoe zo'n voorstelling zich ontwikkelde had." Pieter vindt het een geweldige kans.

Waarom Vreede juist Derks uitkoos? Hij vertelt dat hij met zijn achtergrond in de cultuursector - Vreede was onder meer muziekproducent en directeur of zakelijk leider bij meerdere culturele organisaties - wel wist wat kwaliteit was en wat niet. „En het ging me ook om het aanbod laten komen van nieuw en jong talent. Je moet jonge gasten ruimte bieden om ervaring op te doen. Dan was het ook nog talent uit de regio: ook dat vond ik mijn taak."

Scherpe columns

Jonge gasten de ruimte bieden: een jaar later, Pieter is dan 21 jaar, wordt hij columnist bij De Gelderlander. Hij toont meteen zijn politieke interesse en scherpzinnigheid. Een citaat uit een van zijn columns: 'Geert Wilders haalt in zijn eentje de vooroordelen over zowel domme blondjes als Limburgers onderuit wat betreft het carrière maken.'

Het duurt dan nog jaren voor er nóg een kans komt die cruciaal is in het leven van Pieter Derks als cabaretier. Hij blijft weliswaar fanatiek cabaretprogramma's maken en is af en toe te zien in een televisieprogramma; de wereld verandert voor hem pas echt als hij in 2011 gevraagd wordt om uitzendingen van televisieprogramma De Wereld Draait Door in een paar minuten af te sluiten.

Dat zet het vergrootglas op wat hij doet: iedereen heeft een oordeel over zijn optredens in het veelbekeken programma. Het is voor veel cabaretiers een reden om het niet aan te durven. Pieter wel. Hij is zich zeer bewust van het afbreukrisico, vertelt hij er in dat jaar zelf over. Maar het biedt ook een kans om een veel grotere bekendheid te vergaren. En die poging slaagt.

Als hij twee jaar later ook nog het populaire programma De Slimste Mens wint, is er geen zaal meer die hij niet uitverkoop. Dat hij twee jaar daar weer na, in 2015, de eerste afvaller is bij Wie is de Mol? maakt dan niet meer uit.

Spannende geboorte

In 2018 moet hij wat shows afzeggen omdat zijn derde kind, een dochter, veel te vroeg wordt geboren. Het is spannend of het kind het zal overleven. „Het was heel verschrikkelijk." Er volgen moeilijke maanden, maar hij pakt al snel de draad weer op: er staan een theatertournee gepland.

Op de een of andere manier helpt de nare periode hem ook. „Ik merkte wel dat het me iets makkelijker afging, gek genoeg, omdat het me minder kon schelen", vertelt hij later in een interview, toen hij ambassadeur was geworden van All4small, een stichting die geld inzamelt voor

onderzoek naar kinderen die te vroeg geboren zijn. „Ik durfde veel makkelijker heel uitgesproken dingen te zeggen, omdat ik dacht: het is niet het belangrijkste. Dus het gaf ook een soort vrijheid.”

Show na show is succesvol, hij wordt geprezen om zijn wekelijkse radiocolumn voor De Nieuws BV. Die zijn een soort oudjaarsconference in het klein.

Dan is het 24 maart 2024 en plaatst hij een bericht op sociale media: 'Ik mag jullie eindelijk vertellen waar ik al een paar maanden ontzettend veel zin in heb: ik ga de Oudjaarsconference doen dit jaar!'

Theaterdirecteur Vreede snapt wel dat Derks zó groot is geworden dat hij gevraagd is voor de Oudjaarsconference. „Hij heeft een geweldige ontwikkeling doorgemaakt, in een land waar toch echt heel veel cabaretiërs op podia staan. Het is hem, denk ik, toch echt gelukt door zijn sterke focus op de actualiteit. En hij heeft geen kapsones. Hij is heel nuchter, blijft met beide benen op de grond staan. Dat is zeker ook een belangrijke verdienste.”

Leraar Schoth is erbij als de oudjaarsshow wordt opgenomen. „Weet je, ik heb 31 jaar voor de klas gestaan en in zo'n tijd komen er meer Pieters voorbij, op allerlei gebieden. Van die leerlingen van wie je het jammer vindt dat ze van school gaan. Maar Pieter stak er toch wel echt met kop en schouders bovenuit, met wat hij neerzette op het podium. Hij was echt een van de beteren.”

Schoth heeft er zin in om de show te zien. „Het werd eens tijd dat hij er voor werd gevraagd. Ik weet hoe hij accuraat hij kan zijn in het moment: als hij 's ochtends iets hoort, kan hij het 's avonds al gebruiken. Hij kan ook echt heel scherp zijn, maar hij zeikt geen mensen af. Dat is een mooie instelling.”

En hij blijft de Pieter zoals hij hem kent van vroeger. „Ik kom hem een of twee keer per jaar tegen en dan staan we altijd wel even te kletsen. Wat dat betreft: het blijft een gewone jongen.”

(Oudjaarsconference op 31 december om 22.30 uur op NPO1 bij BNNVARA)